

12 Componist Maxim Shalygin is een meester in het creëren van ongebruikelijke nieuwe klanken

KLASSIEK Festival Classical Now! In Den Haag is gewijd aan de muziek van de Oekraïense componist, die sinds 2010 in Nederland woont.

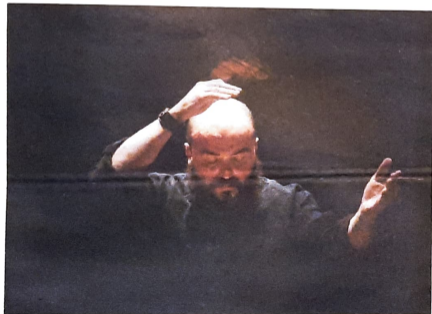
'Het mooie van hedendaags klassiek', zegt de Oekraïense componist Maxim Shalygin (38), 'is dat je het emotionele bereik flink kunt oprekken. Je hoeft je als componist van nieuwe muziek niet aan conventies te houden. Muziek mag ook pijnlijk zijn.'

Ook instrumenten hoeven niet hun vertrouwde vorm te hebben, als het aan Shalygin ligt. Hij maakte de compositie *Severade* voor negen cello's en 25 nieuw ontworpen snaarinstrumenten die de cellisten met hun voeten kunnen bedienen. Ze werden speciaal voor hem gemaakt door instrumentenbouwer

Rob van den Broek. 'Ik besprak met hem wat ik wilde horen en hij maakte daar instrumenten bij.'

Het tweedaagse festival Classical Now!, dit weekend in Den Haag, is helemaal gewijd aan de muziek van Shalygin. Dertien jaar geleden kwam hij als conservatoriumstudent uit Kyiv naar Den Haag om zijn studie voort te zetten, de stad waar zijn inspirator Louis Andriessen les gaf. Dat dacht hij althans - in feite bleef Andriessens bijdrage beperkt tot af en toe een masterclass.

Maxim Shalygin is een meester in ongebruikelijke, maar communicatieve klanken. In zijn compositie *Canti d'inizio e fine*, geënt op de Holocaust, laat hij cellist Maya Fridman schreeuwen, fluisteren en krijsen naast haar cellospel. 'Heel heftig. Haar man kon het niet aanhoren. Ik heb er nog iets uitgehaald in de uiteindelijke opname.'

Componist Maxim Shalygin.

Foto Eduardus Lee

Het album werd door *de Volkskrant* verkozen tot een van de beste van 2019.

Wat Shalygin toen niet wist, was dat zijn eigen land in een verwoestende oorlog terecht zou komen. Hij groeide op in Kamianske, Oost-Oekraïne, in een non-descript flatgebouw van het type dat nu dagelijks in kapotgeschoten staat voorbijkomt op nieuwsbeelden. Zijn liefde voor muziek begon toen hij in huis een oude accordeon vond die van zijn vader en zijn grootvader was geweest.

Voor het filmportret *Raising Waves*, dat zaterdag 18 februari in première ging, reisde Shalygin met de Oekraïense filmer Anastasi Soeproen-Zjyvodrova naar zijn geboorteland. Net vóór de oorlog. Het industriestadje bleef tot nu toe vrijwel gespaard, maar zijn moeder komt af en toe naar Nederland om de spanning te ontvluchten.

'Ik had de oorlog niet zien aankomen', zegt Shalygin. 'Ik was geschokt. In de eerste periode na de invasie kreeg ik nauwelijks een noot op papier.' Uitzondering was de compositie *Drop after drop*, die hij schreef in twee, drie dagen, als in een roes. Hij maakte het stuk als een gebaar van solidariteit met de Oekraïense bevolking, voor Festivals for Compassion, een bundeling van 55 Europese festivals, op initiatief van het Nederlandse festival Wonderfeel. Inmiddels is de compositie tientallen malen opgevoerd op internationale festivals.

Uit *Drop after drop*, dat in talkshow *Min* zijn première beleefde, spreekt niet de dreiging of de rauwe wanhoop die sommige van Shalygins stukken kenmerken. Het werk bestaat uit een melodie die niet ophoudt, soms aanzwellend en zelfverzekerd, soms ingetogen met een droog pizzicato. Het heeft een tere melodische lijn die zich blijft her-

halen, geen spoor van agressie. 'Dat was ik aanvankelijk wel van plan, maar ik voelde er meer voor iets te maken waarmee juist afstand ontstond tot de oorlog. Ik had mijn kindertijd in gedachten.' Hij schreef meerdere arrangementen. 'De uitvoeringen worden steeds beter. Het is mooi om te zien dat de muziek zich ontwikkelt, dat musici er zelf iets mee doen.'

Tijdens Classical Now! zijn op de eerste avond liederen en kamermuziek te horen. De tweede avond staat in het teken van solocycli, onder meer uitgevoerd door cellist Maya Fridman, violist Emmy Storms en pianist Antoni Barisjesky.

Nell Westerlaken

Classical Now! 25 en 26/2, Paleiswerk Den Haag. Werk van Maxim Shalygin op Minimal Music Festival 15/4, Muziekgebouw, Amsterdam.